

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési díjak:
egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknek és tanítóknak egész évre 3 frt.
Magán hirdetések díja:
Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.
Hivatalos hirdetések díja:
Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, bélyegdíjjal, nyugtá-bélyeggel és támlappal együtt 3 frt.
Nyitlér soronként 30 kr.
többzori hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadónálhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmentetlen levelek csak ismert kéztől fogadhatók el.

Vármegyei élet.

Szilágyvármegye közigazgatási bizottsága a folyó hó 21-dikén tartotta rendes havi ülését hadadi báró Wesselényi Miklós főispán elnöke alatt.

Jelen voltak: Szikszai Lajos kir. tanácsos alispán, Török István főjegyző, Moni Gyula t. főügyész, Hametmayer Ágost p. ü. igazg. helyettes, a zilahi kir. pénzügyigazgatóság vezetője, Gazda Ferencz kir. ügyész, Dombi Károly ár. elnök, Klein Adolf kir. főmérnök, a kir. épít. hiv. főnöke, dr. Berger János t. főorvos, dr. Petri Mór kir. tanfelügyelő, Bíró Ferencz, Dull János, br. Györffy Pál, Kiss Lajos, Lőrinczy György, Sántha Dezső, Somogyi Kálmán, br. Wesselényi Béla közigazg. bizottsági tagok.

Igazoltan távol voltak: Fodor Elek közgazd. előadó és Svaicz Aladár, igazolatlanul: Helley János.

Báró főispán ur az ülést d. e. 10 órakor megnyitván, bemutatta Hametmayer Ágost p. ü. igazg. helyettesét, a zilahi kir. pénzügyigazgatóság új vezetőjét, ki a maga részére a bizottságnak jóindulatát és támogatását kérte ki.

Az alispán jelentése szerint közbiztonsági viszonyaink a múlt hóban teljesen kielégítő, jók voltak; csak Galponyán fordult elő némi elégedetlenség az ott mostanában befejezett tagosítási eljárásból kifolyólag, úgy hogy özv. Bohecz Mihályné, mint az ottani egyedüli nagyobb birtokos, kire a kisebb birtokosok a tagosítás miatt haragudtak, egy csendőrsnek ideiglenes felállítását volt kénytelen kérelmezni. Azonban, miután az alispáni intézkedés következtében a községben a teljes nyugalom helyreállt, naponként egy csendőrs járőr megjelenik s a felbujtó elfogatott és a kir. ügyészségnek átadatott, szigorubb intézkedés szükségére föl nem merült. A kihágási ügyek kellő pontossággal elláttak; az állategészségi viszonyok azonban ma is változatlanok, amennyiben a sertésvész ma sem szűnt meg véglegesen. — Az ideai fősorozás ápril hó 21-dikén be-

fejeztetett és úgy a hadkötelesek előállítására, mint általában a sorozás előkészítése és végrehajtása tekintetében a járási és községi tisztviselők kellő szorgalmat, eredményt és fokozatos előhaladást tanúsítottak.

Jelentette egyúttal az alispán, hogy Hadad-Nádasd községben e hó 12-dikén gyermekek játékból tűz támadt, melynek következtében 311 lakos teljesen hajlék nélkül maradt. S miután a község lakosai egyébként is szegények és adóssággal tul vannak terhelve, nincs remény arra, hogy a szegény ref. egyház iskoláját és tanítói lakását egyhamar felépítse. Ugyanazért elhatározta a bizottság, hogy a szilágy-szolnoki ref. egyházmegye eszeresét megkeresi az iránt, hogy szőlítsa föl a ref. egyházat, nem volna-e hajlandó a felekezeti iskola felállításához hozzájárulni, hogy a további lépések ez irányban megtehetőek legyenek.

A jelentés tudomásul vételével a br. Györffy Pál által fölemlített esetekből kifolyólag egyidejűleg utasítani határozta bizottságunk az alispánt arra is, hogy annak praecisiorozása céljából, hogy a központi és járási tisztviselők mikor kötelesek hivatalból és mikor a magán felek terhére kiszállani, a legközelebbi várm. közgyűlés elé egy szabályrendeleti tervezet nyújtson be.

A kir. tanfelügyelő jelenti, hogy az iskolába nem járó tankötelesek törvényszerű iskoláztatása érdekében ismételt szorgalmaztatott az 1852—895. kb. sz. határozat pontos végrehajtása. Amennyiben azonban a közs. előjárásokok nagyrészt késedelemmel jártak el, néhány közs. előjárás ellen megtorló intézkedéseket is kellett tenni. Egy esetben pedig az iskolamulasztó gyermek mellé gyámnak kirendelése vált szükségessé. — Iskola-látogatásokat végzett a m. hó 2., 9., 14., 15., 16. és 18. napjain Zilahon, Sz.-Kövesden, Kr.-Horvát, Varsolcon, Búrgeden, T.-Szarvodon és Ippon. — A tanítói állomány javadalmazásának kiegészítése ügyében az elmúlt hó folyamán 9 iskola részéről érkezett folyamodvány, melyek

részben fölszerelés alatt vannak, részben pedig tárgyalás alá kerülnek.

A kir. pénzügyigazgatóság jelentése szerint az 505.082 frt 31 kr. áll. egy. adó tartozásból 72.475 frt 225 kr. fizettetett be s 432.607 frt 08.5 kr. maradt hátralékban. A f. évi befizetés a m. év hasonló időszakához viszonyítva 99 frt 50.5 krral kedvezőtlenebb. — A hadmentességi díjra történt befizetések a m. év hasonló időszakához viszonyítva 27 frt 46 krral kedvezőbbek. — Fogyasztási adóban 22.120 frt 35 kr. illetékben 7833 frt 81 kr. folyt be. Ideiglenes házaadómentesség 25 házra 41 lakrészszel engedélyeztetett.

A kir. építészeti hivatal jelentette, hogy az állami ut teljesen jó karban van. A 10—12 km. szakaszon levő csuszások megszüntetése céljából engedélyezett szivargók helyreállítási munkálatai házi kezelés mellett megkezdettek s azok végrehajtására mint állandó építésvezető, Marosy Imre kir. s.-mérnök rendeltetett ki. Nemkülönbön megkezdettek a szükséges ároktakarítási és padkatöltési munkálatok is. — A törvényhatósági közutak szintén megfelelő jó karban vannak. A Sz.-Cseh a.-szopri ut 8 kmnyi kiépítetlen szakasza munkába vétetett s a hó végéig 3 km. hosszban burkolattal el is láttatott. — A sz.-somlyó—széplaki uton levő 3 sz. hid pallózata az uftentartási átalány terhére kijavított s ugyane szakaszon levő 2. sz. hid pallózata, valamint a balla—mojádi uton levő 23. és 25. sz. műtárgyaknak új pallózáttal leendő ellátása biztosított. — A Zilah-nagybányai ut 8 km. szakaszán előfordult csuszás megszüntetésére előkészítendő szivargók, valamint a közigazgatási bizottság hatáskörébe tartozó hidépítési munkálatok Goldglancz Jónás vállalkozó által vétettek ki. — Amennyiben az 1896. évi kézi közmunka tartozás a hivattal még közölve nem lett, a legszükségesebb földmunkák az utkaparók által hajtottak végre.

A vármegyei központi árvaszéknél március végén 1300 darab maradt hátralékban, áprilisban 1006 darab érkezett, ez összesen 2306-ot tesz. Ápril havában

elintéztetett 1365 darab, ápril végén 941 darab maradt hátralékban.

Egyúttal tudomásul vétettek Zilah és Sz.-Somlyó rt. városok árvaszékeinek a f. év I. negyedére vonatkozó jelentései is.

A kir. ügyész jelentése szerint a zilahi központi fogházban a m. hó végén 48 férfi és 6 nő volt letartóztatva. A m. hó folyamán 31 férfi és 7 nő szabadult ki. Kiszolgáltattak a raboknak 1484 egészséges és 41 beteg étadagot, amelyekért a vállalkozónak 230 frt 12.69 krt fizettek ki. Teljesítették a rabok 505 díjazatlan és 260 díjazott napszámot, amelyekért az állam részére 22 frt 40 kr, a rabok részére 17 frt 20 kr folyt be.

A várm. tiszt. főorvos jelentette, hogy az április havi közegészségi állapot általában elég kedvező s az előző havinál némileg jobb volt, kivéve Zilah várost s a krasznai és a szibai járások egy részét, hol sem a betegedések, sem a halálozások száma nem csökkent. Ápril hóban is még mindig a légző szervek különböző megbetegedései voltak a tulnyomók, különösen sok volt a croupus tüdőlobb esetek száma, melyek rendetlen lefolyás és aránylag elég gyakori halálozás által tünnek föl. A fertőző betegségek közül előfordultak: ronszoló toroklobb Zilahon, Ér-Szodórón, Krasznán, Mártonban, Sámsonban, Fellegregyen és Menyőben 15 esetben; ebből gyógyult 6, meghalt 9 beteg. Kanyaró 12 községben 199 eset; gyógyult 120, meghalt 8, gyógykezelés alatt maradt 71 beteg. Vörheny 3 községben 9 eset; gyógyult 3, meghalt 4, kezelés alatt maradt 2 beteg. Hökhurut Zilahon 3 eset, mely gyógyulással végződött.

A vármegyei központi kórházban március végével maradt 46 férfi, 40 nő = 86, ápril hóban felvétetett 46 férfi, 30 nő = 76, összesen 92 férfi, 70 nő = 162, ápril hó folyamán kibocsátott 39 férfi, 26 nő = 65, ápril végével maradt 53 férfi, 44 nő = 97. Kibocsátott gyógyultan 28 férfi, 22 nő = 50, javultán 5 férfi, 1 nő = 6, gyógyulatlan 2 férfi, 1 nő = 3. Meghalt 4 férfi, 2 nő = 6. Ez utóbbiak közül haldokolva hozatott be 3 férfi. Az

A „Szilágy-Somlyó” Tárcája.

A nagy nap.

(A sz.-somlyai nőegylet milleniumi ünnepe. Bazar. Táncmulatság.)

Sz.-Somlyó, 1896. május 26.

Tegnap sok szép szempár aggódva nézett az ég felé. Fenyegető felleg volt azon, melyet a szép szemek ragyogása nem birt eloszlanni. Az egész hónap oly pluviose viselkedett, hogy nem sok reményességünk lehetett a nőegylet tervbe vett nyári mulatsághoz, a mely pedig oly sok újdonsággal kecsegtetett.

Bazar... táncmulatság, a maga ezer tarkaságaival, szemképráztató pompájával: a jelmezes szép asszonyok és leányokkal, melyhez érdekes keret volt az öreg lovag vár, buslakodó vén bástyáival, a melyeknek tetejébe szalmakalapot (zsindelytetőt) nyomott a városi magistratus atyai gondossága. Az őszhangot legfeljebb a B. E. városi képviselő társunk szorgalmazására nagy készséggel szétzedegelt „felügyelői lak” modern korbeltégla falazata zavarta, a mely tégladarabok nem a legfestőbb csoportozatban szórattak szerte-szét a pázsiton.

De a hol megjelenik az ifjuság a maga

csintalan jókedvével, ott minden jóra fordul, ott mindennel kibékülünk.

A jókedv aranyos zománca itt is bevont mindent a maga buvörébe s már a déli harangszó csupa elégedett, csupa mosolyó arcokat talált. Este felé pedig... Na de ne vágjunk elébe a dolgoknak.

Reggel 10 óra tájban már nagy élénkség, nyüzsgés-mozgás volt a Báthory-várkertben. A nem éppen festői sátrakat a nők leleményességével s finom izlésével rendezgették be a szorgalmas sátorfőnökök ügyes gárdájuk élén.

A hét sátor közül a „Makkhetes csárda” a nyári tornahely porondjára, a többi a sétaut két oldalára helyeztetett el; a cukrászat pedig a lovagvár aljában kínálkozott édességeivel.

Az obligát feliratok helyett a leleményes eszű rendezők verseket faragtak, a melyek a sátrak élén kis táblákon hirdették, hogy mi kapható ottan.

A versezetek következőképpen hirdették a már elarusítóknál fogva is káposz dolgokat:

I. Cukrászat.

Hallja babám: ha keserű élete,
Meggyógyítjuk, csak egy szóra térjen be!
Lásza itten csupa édes, csupa eukor
A merre csak néz a szem...
Reméljük, hogy egy süteményt csak veszen?

II. Makkhetes csárda.

Térj be babám a „Makkhetes csárdába,
Temesd magad itt a jó kedv árjába,
Zsarolás itt — meglátod — nem fenyeget,
Potom áron ihat, ehetsz eleget!

III. Szivarsátor.

Hó! ne tessék tovább menni!
Itt jó szivart lehet venni!
Olesón adjuk, fele árban
Csak hogy ne maradjunk kárban.

IV. Lapelárusítás.

Itt a „Május” című hirlap,
Melybe sok szép dolgot írtak,
Dobj egy fillert a szegénynek,
Nem leszel vele szegényebb.

V. Virágsátor.

Szép virág van dusan bőven
Itt virul legigézőbben
Ki tudja, mit kaphatsz benne:
Minek tükéje sem lenne.

VI. Bazar.

Sok minden apróság itt van összegyűlve
El ne illanjál e sátrort kikerülve.
Hiszen a mit veszel, nem sokat adsz érte,
Aztán egy pár jó szót hallasz tetejébe.

VII. Cigánysátor.

Mához esztendőre hogy ki leszen párod,
Ki gondol rád míg te a bolondját járod,
Kurizálsz másoknak, s feszegetél ön hiten:
Néhány krajcárkáért megtudhatod itten.

VIII. Posta.

Tra-tra! De csak lassan titokba adjuk át
Mit egy kis levélke itten magába zárt.
Meg lehet szól csalfán, de néha igazán
Hanem ezt is, azt is mind eltagadjuk ám.

A jelmezes szépségek élénk kosztümjei nagyban emelték a látvány érdekessé-

ségét, a mely a nyüzsgő emberáradatban itten a nézők szemei elé tárult.

Már délfelé zsufolva volt a várkert kíváncsi publikummal, kik között városunk és a vidék intelligens közönsége szép számmal volt képviselve.

A zenekar kitarótán működött s a a fiatalságon látszott, hogy türelmetlen, szeretne már is táncolni. Annál jobban kitétek magukért aztán este, mikor annak is eljött az ideje. Bizony nem volt itt semmi kelete a századvégi blazirtságnak, meg a petrezselyemárulásnak, a mi olyan szépen díszlik a fényes bálók parkettjén.

A postasátorból egyre-másra röptek ki a postagalambok szörnyen sürgős természetű levelekkel keresve a „címeteket”, a kik történetesen mindig kéznél voltak.

Ártatlan bohózkodásnak, szellemes élcéldésnek, ezer tréfának volt műhelye a kis postasátor, a hol mindig lehetett találni néhány nevetgélő postás kisaszszonyt, a kik készséggel szolgálták ki a publikumot levélpapirossal, írószerekkel.

B. P. jónevű fiatal poétánk így jutott egy lakonikus rövidséggel irt csipős levélkéhez, a melyben ez állott:

„Oh te édes szentem Búzás,
Az volna ám csak a huzás,
Ha én megnyernék téged
S ráadásul — örökséged.
Egy bolond, a ki mindent pályázik.”

— Hm, ez nem is olyan bolond, mint a hogy hiszi, mondá poeta barátunk szerényen, mosolyogva.

Egy urat „légyottra” hívtak még az

ápolási napok száma 2790, a napi betegek átlaga 89,66 volt.

Láttelel kiállítottat könnyű testi sérülésről 57, súlyos testi sérülésről 8 esetben.

Törvényszéki boncolat 6, orvosrendőri boncolat 3, orvosrendőri hullaszemle 3 esetben eszközöltetett. Az orvosrendőri vizsgálatok mindenütt pontosan teljesítették.

A f. évi fősorozás eredménye következő volt: a krasznai járásban 390 jelenlevő hadköteles közül 92 (23,6%), a szomsolyaiban 484 közül 168 (34,7%), Szomsolyó városban 66 közül 24 (36,3%), a tasnádi járásban 417 közül 138 (33%), a sz. csehi járásban 621 közül 204 (32,8%), a zsibai járásban 378 közül 131 (34,7%), a zilahi járásban 547 közül 169 (30,8%), Zilah városban 59 közül 18 (30%), az egész vármegye területén 2962 jelenlevő hadköteles közül 944 (32%) soroztatott be. A m. évi eredményhez képest mutatók 2% többlet azonban nem a védkötelesek különös testi fejletlenségben, hanem abban keresendő, hogy az évenként változó ujoncsozó bizottságok nem egyformán mérlegelik a fegyverképeséget. Ez az oka aztán annak, hogy az ezredek évenként 60—80 besorozott hadkötelest, mint fegyverviselésre alkalmatlan kénytelenek elbocsátani, amikor is pótlégyenek kiállításának szüksége áll elő.

„Szilágy.”

Felhívás a szőlőtermelő közönséghez.

A múlt év folyamán, a peronospora viticola ellen az azurin és peronosporinallal végrehajtott permetezés, sok esetben sikertelen maradván, a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszterium szakközegei által, az ország minden részéből a forgalomban levő azurin és peronosporin mintákat szereztetett be, s azokat az országos chemiai intézet által megvizsgáltatta.

A megejtett vizsgálat azt derítette ki, hogy az azurin minták egynehányan ugyan kifogástalan volt, de sok azurin minta helytelen összetétele s a részvegyületek mennyiségének csekélyisége következtében, a peronospora elleni védekezésre nem találtatott alkalmasnak; az ugynevezett peronosporin pedig teljesen haszonvehetetlen szernek bizonyult.

Ennélfogva, s a mennyiben a forgalomban levő azurin minőségre nézve megbízhatatlan, a peronosporin pedig teljesen hatástalan, felhívom a t. szőlőtermelő közönséget, hogy a peronospora ellen való védekezéshez, az eddig legjobbnak bizonyult rézgálic (kékkő) és mész, vagy a rézgálic és kristálysódát oldatot, mint a mely

nap estére, a bástyák közzé. El is ment volna bizonyosra veszem, ha egy jó barátja, — a kinek dicsekedve mutatta a levelet — rá nem ismer egy bajszos hi-telezőjének kézírására.

A „Makkhetes csárda” élénk képet mutatott. B. Gyurinak itt egy szép elszá-szi leány öt forintért töltögette a poharát — a jótékony célért. A gonosz nyel-vek azt mondják — hamar kifáradt.

— Tessék egy kis pompás uzsonnát rendelni!

— Jégbe hűtött borral szolgálók!

— Kötő sör csak nálam lehet rendelni!

Kedves, csilingelő hangok kínálgat-ták s gyors, ügyes kezek szolgálták ki a vendégeket. Nem lehetett itten meg-tagadni magunktól semmit.

A cukros-leányok a cukrászathan, a virágáros hölgyek a virágsátorban, beszél-ték tele fejüket édes hangokkal, venni kellett, venni valamit, — ha csak pár krajcárért is.

Az elárusítók csekély vátozással azok a hölgyek voltak, kiket lapunk mult számában felsoroltunk. Élénk és feltűnő kacajt fakasztott „Pipika” néven legutóbb rangbeli inassá promoveált „apróságunk-nak” mint mardkói édességkereskedőnek megjelenése, ki nyakában egy kosár finom cukorkával jelent meg a „platzon”, ingyen kínálgatva azokat a hölgyek között.

A D. J. és B. P. jónévű cég ilyen formán az első csapásra megállapította

oldatokkal egészen biztosan lehet véde-kezni — használják.

A mennyiben pedig a mult évben több szőlőtermelő, mész vagy sóda-keverék nélkül alkalmaztak kétszázalékos tiszta rézgálicoldatot, s ezen maróhatású oldattal az összes levélzetet le is perzselték; mások pedig a hatástalan vasgálicot használták sikertelenül a permetezéshez; míg mások a rézgálic és sódaoldat készítéséhez, a szappanfőzéshez való maró sódat alkalmazták: felhívom a t. szőlőtermelőket, hogy azon esetben, ha tiszta rézgálic oldattal akarnak permetezni, akkor egy hektoliter vízhez legfeljebb csak 30—40 deka rézgálicot használjanak; a vasgálicot, mint e célra haszonvehetetlent mellőzzék; a rézgálic és sódakeverékhez pedig nem maró sódat, hanem a legolcsóbb fajta ugynevezett kristálysódat szerezzenek be.

Mindazon t. szőlőtermelők pedig, kik a permetezéshez való adatok készítését nem tudják, vagy a permetezésre vonatkozó utasítást és felvilágosítást kívánnak, forduljanak egész bizalommal hozzám, s én a kívánt felvilágosítást postafordultával a legnagyobb készséggel megadom.

Misztótfalu, 1896. május 22.

Guzman Dénes,

kir. szőlőszeti és borászati felügyelő.

Polgármesteri jelentés az 1895. évről.

(Folytatás.)

V.

Rendőri boncolatok.

a.) Rendőri eset 3 fordult elő, u. m. május hóban Nagy Lajos adótárnok szíven lötte magát; szeptember hóban Bányai István öngyilkossági szándékából halántékára revolver lövést tett; mindketten meghaltak. November hóban Józsa András, a határban, szivgörcs okozta szívvelhűdésben hirtelen elhunyt.

b.) Rendőri boncolat. Miután minden esetben a halál ok a megejtett orvosrendőri vizsgálat alapján kiderült, nem volt.

VI.

Közegészségi hatóságok működése.

1.) Élelmi és élvezeti szerek, italok, valamint az egészségre veszélyessé válható egyéb tárgyak összesen 67 esetben vizsgáltattak meg, mely alkalommal 9 lefoglalás és 4 vegyvizsgálat történt.

2.) Közhelyiségek u. m. városháza, vendéglők, korcsmák, gyárak, vágóhid, mézszárszékek stb. összesen 161 esetben vizsgáltattak meg.

3.) Gyermekre való felügyelet egy

rennoméját s üzletük nagy keresletnek fog örövendeni.

Egyik pénztárnál: Páskuj Józsefné, Veverán Józsefné, Gáspár István, a másik pénztárnál Farkas Ödönne, Gámenczy Lukácsné, dr. Lang Jakab.

Virágsátor: Márkus Gusztávné, Nagy Margit, Leövy Karolin, Brüll Róza (magyar leány), Lukátsffy Anna.

Postasátor: Éder Marika (magyar leány), Bikkfalvy Mariska, Ecsedy Mariska, Márkus Vilma (galamb).

Bazár: Dr. Lang Jakabné, Lukátsffy Ödönne, Balta Elemérné, Hajós Emilné. Leányok: Kethely Vanda, Gencsy Sarolta, Weinberger Gizella, Gutman Róza, Lukátsffy Eliz.

A szivar és hírlapsátorban: Tamko Bertalané, Éder Lászlóné, Gerece Andrásné. Leányok: Zeitler Blanka (elszászi leány), Zilah, Szénassy Margit (magyar leány), Tóth Juliska (magyar menyecske), Katra Erzsike (magyar menyecske), Tamko Olga (kalotaszegi).

Cukrász sátorban: Tarpay Miklósné, Presia Romulusné, Zipfinger Péterné, Veverán Erzsike, Ruzsika Margit, Brém Elza (elszászi), br. Sahlhausen Ilona (magyar), Tamko Bella (kalotaszegi), Nagy Ilonka (kalotaszegi).

A csárda-sátorban: Donovák Sándorné (magyar menyecske), Bodor Gizella (magyar leány), Gencsy Róza (elszászi), Zoltán Irén (magyar leány).

Cigánysátor: Páskuj Bandiné, Bartha

árva gyermek felett gyakoroltatott. Az 1895-ik év folyamán négy 7 éven alóli elhalt gyermek nem részesült orvosi gyógykezelésben és e tekintetben 4 elmarasztalás történt.

4.) Iskolák és óvoda 35 esetben szemléltettek meg, 4 esetben fertőző betegségek miatt, mely miatt az iskolák október 22-től november 11-ig, az óvoda október 5-től november 11-ig be lettek szüntetve.

5.) Lakások 19 esetben vizsgáltattak meg, mely alkalommal 8 lakhatási engedély adatott, 5 fertőtlenítés és 6 figyelmeztetés alkalmaztatott.

6.) Prostitúált nő átlag 7 volt, kik mindannyian hetenként kétszer vizsgáltattak meg; ezek közül 5 bujakórosnak találtatván, gyógykezelés végett kórházba küldtek.

XIV.

Az állatállomány és egészségügy.

Az elmúlt évben a város állatállománya a következő volt: ló 148 darab, fehér bika 8, fekete bika 3, ökör 146, tehén 116, bivalytehén 103, borju 328, sertés 2173, juh 348, kecske 93, bárány 114, szamár 63, összesen 3640 drb.

Az állategészségi viszonyok kedvezőek voltak, bár az ország felső vármegyéiben a marhák, — és csaknem az egész országban a sertések között pusztító ragály ütött ki. Városunkban és szomszédos községeiben járványos jelleggel egy kór sem lépett fel.

Az állatvizsgálatok, bár a város állatorvosa csak egy hónap óta végzi teendőit, az állami és megyei állatorvosok által pontosan fogantatottak.

A városi közbiztonság levágatott: nagy marha 141 drb, borju 618, juh és kecske 209, bárány és gidó 545, sertés 508, összesen 2031 darab.

Ezek után vágóhid bér befolyt 413 frt 73 kr, kövezetit illeték 716 frt 83 kr, összesen 1130 frt 56 kr.

Baromvásári forgalom. Vásárra hajtatott ökör 987 darab, tehén 1254, borju 1781, bivaly 218, ló 392, sertés 6875, juh 380, kecske 462, bárány 642, gidó 71, számár 28, összesen 13,100 darab.

Ezekből eladott: ökör 395 drb, tehén 314, borju 435, bivaly 22, ló 89, sertés 3161, juh 338, kecske 124, bárány 132, gidó 29, összesen 4739 darab.

A marhajárlati levelekből befolyt 251 frt 31 kr, baromvizsgálati díjakból pedig 186 frt 26 kr.

(Folyt. köv.)

A millennium megünneplése Somlyó-Csehiben.

Szilágy-Somlyó, 1896. május 22.

Jól esik nekünk, hogy akkor, a midőn itt-ott szomorú tüneteit látjuk annak, hogy lelketlen izgatók és önérdelkeiket hajhászó, mártir-babérokra áspiráló agitátorok a derék és minden jóra hajló román népet éppen a millennium ünnep-lése alkalmából esztelen tüntetésekre provokálják ellenünk, a szomszéd Somlyó-

Vilma, Tarpay Irén, Száva Terike, Nagy Marika.

A „Május” című lap egyik érdekes központját képezte az ünnepélynek, mely kapcsán cikk is volt; gazdag és előkelő tartalma bármely fővárosi szépirodalmi lapnak becsületére vált volna.

Bartha Endréné elnöknő s tábori kara meglehetőleg edve a szép sikerrel, mely az ő nevéhez fűződik s a közönség is hálás lehet az érdekes ünnepségért, melyhez hasonlót a nagyobb vidéki városok sem produkálhatnak. Hogy milyen szép anyagi siker koronázta fáradozásait, igazolja az, hogy a bevétel közel negyedfélszáz forintot tesz ki.

Este az idő hűvösödni kezdett, minél fogva a táncot a színházban folytatták — virradtig. Oly jó kedv régen nem volt Somlyón, mint e mulatságban. A ifjuság fáradhatatlanul táncolt s Lakatos János kitűnő zenekara is kített magáért.

A sikernek természetesen — a szegények örövendhetnek leginkább, mert a tiszta jövedelemből a nögyelet szegényei kapnak majd bőkezű adományokat.

A mulatságban részt vett hölgyek névsorát sajnálatunkra nem tudtuk megszerezni; de legyen elég annyit mondani, hogy a város és vidék szépeit közül nagyon kevesen maradtak távol a nögyelet ezen emlékeztető mulatságáról.

Csehiben megtartott hazafias ünnepségről közölhetjük az alábbi tudósítást.

Triff g. kath. lelkész és Oegár János g. kath. tanító kezdeményezésére ugyanis f. hó 17-én Somlyó-Csehiben is megünneptették román nemzetségu polgártársaink a magyar haza ezeréves fennállásának évfordulóját.

Ezt megelőzőleg május hó 4-én a községi előljáróság s az iskolaszék több tagjának jelenlétében az iskola udvarán az összes növendékek jelenlétében 7 drb. millenniumi emlékfát — 5 drb. dió és 2 drb. eperfa csemetét — ültettek el, mely alkalommal Krisztolczán József nevű tanuló a többi tanulótsársaihoz mondott beszédében kiemelte, hogy azért ültettek csak 7 drb. gyümölcsfát, hogy azok a millenniumi ünnepély mellett örökre arra is emlékeztessenek, hogy a generosus magyar testvérmemzet e drága szép országot elfoglalása előtt 7 törzsre volt felosztva és 7 külön vezér alatt állott.

Folyó május 17-én d. e. 7 órakor háláadó isteni tisztelet volt a templomban. Az isteni tisztelet után fél 9 órakor a tanulók kettesével szép rendben az iskolába mentek, a hol több községi lakos jelenlétében 9 órakor az ünnepély a Kölcsey Hymnus elénekklésével kezdődött s az alábbi gazdag programmal folytatott:

A helybeli lelkész mint iskolaszéki elnök egy hazafias beszéddel az ünnepélyt megnyitottak nyilvánította.

Egy fiú elszavalta Inczedy László „Ezer év” című költeményét.

A tanító román nyelven értekezést tartott a honfoglalás s a magyar nemzet ezer éves életéről.

Egy leány Magyarország szépen díszített s megkoszorúzott térképénél magyar nyelvű beszédet tartott.

Egy fiú elszavalta Léway Mihály „Hazám” című költeményét.

Karban énekelte a „Honfidal” és „Tied vagyok, tied hazám.”

Egy leány román nyelven beszédet tartott Árpádról és a honfoglalásról, egy másik leány pedig ugyanazt a beszédet elolvasta magyar nyelven.

Egy fiú a történelemről beszélt Szt. Istvánról magyar és román nyelven.

Más fiú magyar és román nyelven beszélt Szt. Lászlóról.

Egy leány elszavalta Vazel Ferencz „Imre herceg” című versét.

Egy leány a történelemből beszélt Nagy Lajosról román nyelven, utána egy fiú ugyanazt elmondta magyar nyelven.

Karban énekelte a „Szittyá vitézek” című dal.

Egy fiú a történelemből beszélt Mátyás királyról román nyelven; egy másik elszavalta Kuthen a „Látnok” című költeményét.

Egy fiú elmondta a magyar szabadságharcot román nyelven.

Más fiú nyomban elszavalta Tóth Kálmán „Előre” című költeményét.

A tanító a magyar történelem legkiválóbb alakjairól tartott felolvasást román nyelven.

Egy fiú hazafias beszédet tartott román nyelven, más fiú pedig ugyanazt elolvasta magyar nyelven.

Ezzel az iskolaszéki elnök az ünnepélyt befejezettnek nyilvánította.

Délután 3 órakor kirándulás volt a Magurára s ezzel az ünnepség véget ért.

*

Midőn az itt közölt tudósítást egész terjedelmében adjuk, gratulálunk szomszéd községbeli román polgártársainknak s a hazafias érzelmű tanító urnak, ki növendékei fogékony lelkébe az egyenetlenség, viszátkodás soha jót nem termő magva helyett a hazaszeretetet és a magyar nemzet iránti ragaszkodást igyekszik elplántálni.

Nem szolgalelkű meghunyászkodást látunk mi az ily közeledésben román testvéreink részéről, hanem becsülésre méltó igyekezetet és intő példát arra nézve, miképp eljött az ideje annak, hogy egymást megértve és megszeretve, közös erővel iparkodjunk a félreértést kiküszöbölni s helyébe az egyetértést, kölcsönös becsülést megteremtteni, mert csak így lehet nagygyá és boldoggá hazánkat!

Nyilatkozat.

Tisztelt szerkesztő Ur!

Szíveskedjék becses lapjában következő pár sort az igazság érdekében felvenni:

A Szil. Somlyói nögyelet által „Május” cím alatt emléklapba mi is fel letünk szólítva, hogy egy pár sorban hozzá járuljunk, férjem egy kis elméletet és én egy epigrammot küldtünk be — nem

tudjuk kinek kegyes jó akarataból egészen más jelent meg — sokkal szerényebbek vagyunk, hogy sem a más tollával szeretnénk ékeskedni s így kéntelenek vagyunk ezt vissza utasítani és az eredetit nyilvánoságra hozni.

A magyar nyelvet is birjuk annyira, hogy a nagyon is új hangzásu „ünnepe” kifejezést, mely ránk oktroáltatott — használnók — vagy talán rendőrelle-
nest tartalmazott?

Szil. Somlyó egykor vár volt
ma város, természet alkotta szépsége
hogy egykor virány legyen
az a jövő század feladata lesz

E p i g r a m m

A magyart nem kell féltetni
Erénye, büne most is a régi,
Szeret, gyűlöl lelkesül hévvel
Pártoskodik, viszálykodik s
Felejt mindent csak úgy mint régen
Honszerző ösök alhatok tovább békében.

kiváló tisztelettel:

Zobelné Bagossy Ilona
Zobel Lipót.

A fenti nyilatkozattal, — melyet a „Szilágy-Somlyó” t. szerkesztője megjelenése előtt velem közölni szives volt — provokálva vagyok annak kijelentésére, hogy a „Május” millenniumi emléklap részére Zobel Lipót ur és Zobelné Bagossy Ilona urnő által beküldött dolgozatokon némi módosítást, mint a „Május” egyik szerkesztője én voltam bátor tenni.

A Zobel Lipót ur közleménye — mint azt a birtokomban lévő kézírata mutatja — eredeti alakjában így hangzik:

„Szilágy-Somlyó egykor vár volt
Ma város természet alkotta
Szépsége, hogy virányá váljon
A jövő század feladata lesz.
Szilágy-Somlyó, 1896. április hóban
Zobel Lipót.”

Jónak láttam azt mint prózai közleményt így adni vissza:

„Szilágy-Somlyó régen vár volt. A civilizáció várossá avatta. Szépsége hogy viránynya váljék, a jövő nemzedék feladata lesz.”

A Zobelné Bagossy Ilona urnő dolgozatát szintén mint prózai közleményt a következőkben adtam vissza:

„A magyart nem kell féltetni. Erénye és büne most is a régi: Szeret, gyűlöl s lelkesül hévvel. De hogy hazánk ezer év óta rendületlenül áll a népek oceanja között, mutatja, hogy hibáinknál talán mégis több erényeink voltak. A millennium ünnepsége intő jel, hogy hibáinkról leszokjunk, s erényeinkhez újabb erényeket szerezzünk.”

Mint szerkesztőnek jogomban s azt hiszem kötelességemben is állott a rendelkezésemre bocsátott fenti kéziratokon szükségesnek látszó változtatásokat megtenni.

Mindebben a teljes jó indulat vezetett.

En a szerkesztői diszkréció ellen mit se vétettem s hogy ez úgy a nyilvánosság elé hurcoltatott, abban semmi részem nincs. Hogy szerkesztői jogommal az adott alkalommal helyesen éltem-e, nyugodtan bocsátom a közönség bírálata alá.

Sz.-Somlyó, 1896. május 27.

Hegedűs Sándor.

Különfélék.

— Kiténtetés. Zobel Lipót kir. tanácsost, a krasznamegyei takarékpénztár vezérigazgatóját, postaigazgatói végleges nyugdíjaztatása alkalmából — a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül — ő felsége a harmadosztályú vaskorona renddel tüntette ki.

— Hymen. Hosszu Ákos kir. járásbíró-sági telekkönyvi átalakító e hó 25-én esküdtött örök hűséget Lengyel László helybeli polgártársunk szép és művelt leányának Gizellának.

— Banderialisták. A június 8-dikán Budapesten végbemenő ünnepélyes hódoló felvonulás alkalmával vármegyénk részéről részt fognak venni a bandériumba Ifj. báró Bornemíza Károly szolgabíró, Fröhlich Albin birtokos, Sváiczter Gábor Sz.-Somlyó város főjegyzője, mint a város kiküldöttje és és Bay Ferencz szolgabíró, s a vármegye által küldendő 2 csatlós. A vármegye díszlobogóját Sváiczter Gábor fogja vinni.

— Esküvő. Dr. Mariska György debreczeni köz- és váltó-ügyvéd e hó 20-dikán esküdtött örök hűséget Körösi László zilahi ügyvéd kedves leányának Lénnek. A polgári házasságkötést Péntek Farkas polgármester,

anyakönyvvizsgáló végezte, az egyházi áldást pedig Csaponyi Ignác esperes-plebános adta az új párra.

— Bucsú estély. A megyénk területén működő kir. pénzügyigazgatóság volt vezetője, Zeidler Károly pénzügyi tanácsos tiszteletre f. évi június hó 4-dikén, tisztelői Zilahon a Tigris szállóban bucsú estélyt rendeznek.

— A millenniumot Perecsenben május 9-én ünnepelték meg. Már korán reggel dob- és kürt szó hivta össze a községbeli szabadságolt katonákat, ezek aztán nemzeti lobogók alatt zeneszó mellett szép sorban járták be az utcákat s csakhamar 3—400 főnyi ünnepelő közönség gyűlt egybe. Az ünnepi harangszó elhangzása után, egyesülve az állami iskola koszorúkkal és nemzeti színű oszloppal feldíszított több mint 200 tanulójaival — a közönség a ev. ref. templomba vonult, hol a „Te benned bízunk” elhangzása után Gáspár János ref. lelkész hazaszeretettől áthatva, keble egész melegével mondotta el ünnepi szép imáját. Templomozás után az egész ünnepelő közönség az állami iskola helyiségébe vonult, az iskolai gondnokság és községi előjárók vezetése alatt hol az elnök hazafias megnyitó beszéde után folyt le a ritka szép ünnepély. Innen az erdőre vonultak ki, hol egy levágott marha öt gazdaszony felügyelete mellett nagy üstökben mint párolgó gulyás várta az érkezőket. Étkezés után késő estig folyt a tánc és játék. Az iskolás gyermekek között emlékérmek osztattak ki.

— Szilágy-Nagyfaluban is szépen ünnepelték meg Magyarország ezredéves fennállását, de erről részletesebb tudósítást nem kaptunk. Megemlíthetjük azonban, hogy az izraelita templomban Rosenberg Ernő fiatal főrabbi igen szép hazafias beszédet tartott.

— Tanítók Miatyánkjá. A Benedek Elek szerkesztésében megjelenő „Nemzeti Iskola”-ban olvassuk egy elkecseregett tanítónak a következő imádságát: „Mi atyánk Wlassics, ki ülsz a bárszóny székben, szenteltesd meg a te neved Kárpátoktól Adriáig, legyen meg a te akaratom, hogy minden tanítóval parolázz. Add meg a megérdemelt kenyerünket és bocsásd meg bűneinket, hogy tanítók letünk, amiképpen mi is megbocsátunk neked, hogy miniszter lettél, ne vigy minket a kísértetbe a kúrator uram leányával, de sőt inkább szabadíts meg a gonosztól: az iskolaszéktől, mert tiéd az iskola, a hatalom és a dióság. Amen.

— Bérletjegyek a vidékiek számára. A vidék nagyobb városaiból, legfőképp a fővároshoz közel eső városokból, valamint olyan helyekről, amelyek gyors és közvetlen vasúti összeköttetésben vannak Budapesttel, már eddig is számos kéredezésködések érkezett állandó kiállítási bérletjegyek dolgában. Azok a vidékiek, akiket a dolguk vagy az érdeklődésük majduem minden héten néhány napra Budapestre hoz, a kényelem és a takarékoság szempontjából is óhajtanak állandó érvényességű jegyekkel birni, de nagyon természetesen mérsékeltb árón akarnak hozzájutni, mint a budapestiek, akik szünet nélkül, mindennap használhatják bérletjegyüket. Ezeket a méltányos és igazságos kívánságokat latba vetve, a kiállítási jegyiroda (Budapest, belváros, Gizella tér, Haas-palota) elhatározta, hogy a vidék számára is ad ki állandó, a kiállítás egész tartamára érvényes bérletjegyeket s ezeket azonnal meg is küldi bárhová, ha a szükséges arcképet és az összeget beküldik. Mivel a vidékiek nem használhatják jegyüket olyan sűrűen, mint a fővárosiak, a jegyiroda ezeket a jegyeket fele árón adja, még pedig a huszforintos állandó bérletjegyet tíz forintért. 12 évesnél fiatalabb gyermekeknek a bérletjegy 5 forint 50 krajcár. Az összes állatkiállításokra érvényes állandó bérletjegy a jegytulajdonosok számára 2 forint. Ezek az állandó jegyek sokféle szempontból ajánlatosak a vidéki közönségnek. Előbbben a bérlet bárhol beléphetnek a kiállítás területére, míg a napi jegyekkel jövőnk csak a tourniquet-ken keresztül mehetnek, ami néha nagy idővesztéssel jár. A bérletjegynek nagy előnye az is, hogy a jegytulajdonos bármikor kimehet és újra visszamehet a területre, anélkül, hogy hosszadalmas jegyváltással és várakozással kellene az idejét tölteni. A bérletjegyeket személyesen, vagy levél útján is meg lehet rendelni.

— Apróságok. Új meghatározás. — Mama, mi a klasszikus zene? kérdezi a leány az anyjától. Hát te nem tudod ezt? Klasszikus az a zene, a melynek okvetlenül tetszenie kell, akár tetszik, akár nem.

△ Az nem baj. Látogató jön a tébolydába. Az igazgató körül vezet a kórteremben.

— Mondja csak direktor ur, kérdezi a látogató, nem történt még az meg, hogy mint tébolyodottat hoztak ide valakit, a ki teljesen egészséges volt?

— Igen, de az nem baj, egy hét alatt épp úgy megbolondulnak, mint a többiek.

△ A kutyakiállítás. — Jó házi kutya ez?

— Nem.

— Jó vadász eb talán?

— Nem.

— Hü állat?

— Nem.

— Tud valami különös dolgot?

— Nem.

— De hát akkor mire való, az istenért?

— Semmire. Csak épp díjakat szokott nyerni a kiállításon.

— „A Kert” a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szaklap 10-ik száma a következő tartalommal jelent meg: — Konyhakertészet. Bíró: A veteménymagvak termelése. Band Henrik: A dinya és a bab hajtása. Mauthner Ödön: Kései salátát, téli endiviát termeljünk. — Gyümölcsészet. Angyal Dezső: Denbigh szilvája. Dr. Kosutány Tamás: Gyümölcs-palinka főzéséről. Zádor Gyula: A gyümölcsfák mézgefolyásáról. Nietz F. X.: A cserépekben való gyümölcs-fatenyésztés. — Diszkrétészet. Ráde Károly: A diszfák szaporítása nemesítés által. Fazekas Bálint: Néhány szebb szőnyegnövényről. Suskoff Henrik: Nyári oltás a diszfáknál. Dr. Borbás Vincze: A nagyobbik ezerjővirág (Dictamnus albus L.). Mauthner Ödön: Primula chinensis kulturája. Marc Ferencz: A granátalma cserje. — Lugas. Liebold Béni Amit a szőlőoltvány nem szeret. — Gép- és eszköztár. R. A.: Gyomláló szék. — Rovartan. Novothny: Lötétű kiirtásáról. Novothny: Hangyák elleni védekezés. — Tárcza. Wagner János: A szél szerepe a növények elszaporodásában. — Faiskola. Zscabitz Henrik: A coniferák átpalántásáról. — Hírek. — Millenniumi ügyek. — Apró sazközlemények. — Szerkesztői üzenetek. — Színes műmelléklet. Denbigh szilvája. — Fametszetek.

— Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenkint, japáni, chinai, stb. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg selyemet 35 krtól 14 frt 65 kr méterenkint sima, csikos, kockázott, mintázottakat damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázzal stb. postabér és vámmentesen a házhoz szállitva és mintákat küld postafordultával: HENNEBERG G. (os. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájceba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS:

BÖLÖNI SÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

2461—1896. tkvi szám.

Hirdetmény.

A sz.-somlyói kir. járásbíró-ság mint tkvi hatóság által közhírré tétetik, hogy a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Badacson község telekkönyve birtokszabályozás folytán az 1869. évi 2579. sz. szabályrendeletke képest átalakítottat s ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, melyek az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. törvénycikkben a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendeli, az 1892. XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárása tkvi bejegyzések helyesbítésével kapcsol-

latosan fogantatosítatik s e célból az átalakítási munkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás nevezett községben 1896. évi június 9-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívatnak:

1) Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új tkvi tervezetben netáni észrevételeket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi tkv átalakítása miatt a téves átvezetésekkel eredhető kifogásokból jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetők.

2) Mindazok, kik a tkvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkvi hatóság küldöttje előtt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

3) Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az okmány az 1886. XXIX. t.-cz 15—18-ig s az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. 6. 7. és 8. §-ai értelmében szükséges adatokat megzerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el, a tulajdonjog bekebelezésre alkalmas engedélyt nyilvánítsa; mert külön jogait ezen uton nem érvényesíthetik s a bélyegilleték elengedési kedvezményétől is elesnek.

4) Azok, kiknek már tényleges megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jogban nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezett, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől is elesnek.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság. Sz.-Somlyó, 1896. ápril 29.

DONOVÁK SÁNDOR,
kir. aljárásbíró.

2—3

Köszénkátrányt
legjobb minőségben,
zsindely- és deszká-
tetők behuzására,
mely által azok tartósága kétszerte hosszabb, továbbá **culá-**
pok, melyek a földbe ásatnak,
kerítések s gazdasági eszközök
befestésére, hordókban á 50,
egész 250 súlytartalommal, to-
vábbá saját gyártmányu
COAKSOT
(pirszén) **kovácsok és lakatosok**
részére ajánlja jutányos ár
mellett:
a légszeszgyár igazgatósága
10—10 **DEBRECENBEN.**

Clayton & Shuttleworth
mégazdasági gépjárművek Budapest Váci-körút
átal a legújantonyosabb árak mellett ajánlatnak.
83. sz.

Locomobili és gőzszállítók készíttetik
2 1/2 és 3 1/2 lóerőig tartó hány-
kolyok, kasszák- és szarogók, boronák, szénnyújtók.
„COLUMBIA” a legjobb szarogók, szénnyújtók, repavágók, kukorica-
morszólók, daráló, bűtő-malmok.
Egytelmes acél-ökek
és minden egyéb
2 és 3 vasú ökek
gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmenten küldetnek.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.